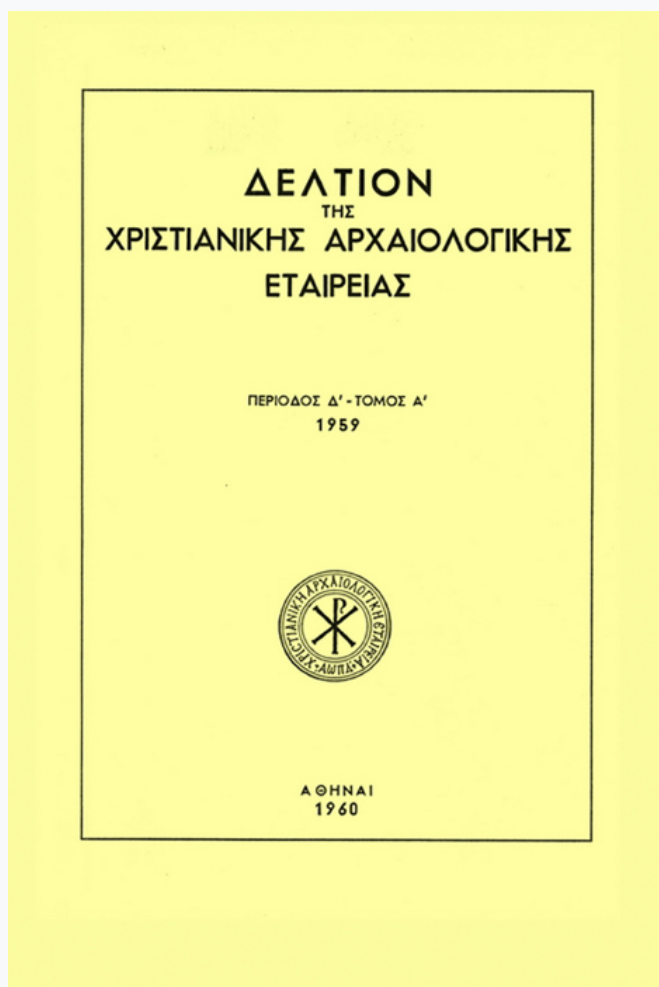

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 1 (1960)

Δελτίον ΧΑΕ 1 (1959), Περίοδος Δ'. Στη μνήμη του Νίκου Βέη (1883-1958)

Άννα Αποστολάκη

Μανόλης ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

doi: [10.12681/dchae.716](https://doi.org/10.12681/dchae.716)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Μ. (1960). Άννα Αποστολάκη. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 1, 159-160.
<https://doi.org/10.12681/dchae.716>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Άννα Αποστολάκη

Μανόλης ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Δελτίον ΧΑΕ 1 (1959), Περίοδος Δ'. Στη μνήμη του Νίκου
Βέη (1883-1958)

ΑΘΗΝΑ 1960

ANNA ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1958 ἡ Χριστιανικὴ καὶ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἔχασε ἓνα ἀπὸ τὰ παλαιὰ καὶ ἐπίλεκτα μέλη της, τὴν Ἄννα Ἀποστολάκη. Ἡ ἀξιοσέβαστη συνάδελφος εἶχεν ἀφιερώσει τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς της στὴ Διεύθυνση τοῦ Μουσείου Κοσμητικῶν Τεχνῶν (1924-1953) καὶ στὴ μελέτῃ τῆς ἀρχαίας ὑφαντικῆς.

Γεννημένη στὸ Ρέθυμνο τὸ 1880, τέλειωσε τὸ Ἀρσάκειο Διδασκαλεῖο Ἀθηνῶν καὶ ἀργότερα, ἐνῶ ἐργαζόταν ὡς διδασκάλισσα, ἐνεγράφη στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολή. Τὸ 1924 ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Μουσείου Κοσμητικῶν τεχνῶν Γ. Δροσίνης προσέλαβε τὴν Ἄννα Ἀποστολάκη ὡς ἐπιμελήτρια, κυρίως γιὰ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν συλλογὴ κοπτικῶν ὑφασμάτων ποὺ εἶχε παραχωρήσει τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο στὸ Μουσεῖο Κοσμητικῶν τεχνῶν. Μὲ τὴν γνωστὴ της εὐσυνειδησία ἡ Ἀποστολάκη δὲν ἀσχολήθηκε μόνον μὲ τὸν καθαρισμό, συντήρηση καὶ ἐκθεσὴ τῶν παλαιῶν αὐτῶν ὑφασμάτων τοῦ 4ου-7ου μ.Χ. αἰώνων ποὺ εἶχαν βρεθῇ σὲ τάφους στὴν Αἴγυπτο, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ τους κατάταξη καὶ μελέτη, ποὺ ἔδωσε καρπὸ τὸ λαμπρὸ κατάλογο «Τὰ κοπτικὰ ὑφάσματα τοῦ ἐν Ἀθήναις Μουσείου Κοσμητικῶν τεχνῶν», Ἐκδόσεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, 1932. Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πρώτους συστηματικοὺς καταλόγους κοπτικῶν ὑφασμάτων στὴ διεθνή βιβλιογραφία καὶ τὸ μοναδικὸ βοήθημα στὴ γλῶσσα μας. Ἡ συγγραφεὺς δὲν ἀρκεῖται στὴ συστηματικὴ τεχνολογικὴ καὶ τεχνοτροπικὴ μελέτη τοῦ κάθε ἐκθέματος, ἀλλὰ προτάσσει μιὰ γενικὴ εἰσαγωγή, ὅπου καθορίζονται τὰ ἱστορικὰ τῶν ὑφασμάτων αὐτῶν καὶ ταξινομοῦνται σύμφωνα μὲ τὸν διάκοσμο καὶ τὴν τεχνικὴ των. Ἐξ ἄλλου ἡ ἀφθονὴ χρῆσις ἀρχαίων κειμένων καὶ ἡ εὐστοχὴ ταύτιση ἀρχαίων ὄρων παραμένουν ἀπὸ τίς κυριώτερες ἀρετὲς τῆς ἐργασίας.

Ἡ εἰδίκευση τῆς Ἀποστολάκη καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ της ὀριμότητα, ὠδήγησαν τὸ Μουσεῖο Μπενάκη νὰ τῆς ἀναθέσει τὸ 1933 τὸν κατάλογο τῆς πλούσιας συλλογῆς κοπτικῶν ὑφασμάτων τοῦ Μουσείου. Ἡ ἐργασία εἶχε προχωρήσει πολὺ καὶ σήμερα θὰ εἴχαμε ἓνα δεύτερον βιβλίον τῆς Ἀποστολάκη γιὰ τὰ χριστιανικὰ ὑφάσματα ποὺ στολίζουν τὸ Μουσεῖο Μπενάκη, ἀλλὰ στίς περιπέτειες τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς χάθηκε τὸ χειρόγραφο. Ἀπὸ τὴν ἐργασία αὐτὴ μπόρεσε ἡ ἀφοσιωμένη ἐπιστήμων νὰ μᾶς δώσει σὲ αὐτοτελεῖς μελέτες μιὰ σειρὰ ἐκλεκτῶν δειγμάτων :

1. Εἰκὼν τοῦ Ἀράτου ἐπὶ ὑφάσματος, 1938.
2. Ἡ Κερυνίτις ἔλαφος. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Πανηγυρικοῦ τόμου τῆς Ἀρχ. Ἐφημ., 1938, σ. 325 - 337.
3. Λάσια καὶ τὰ ἔχοντα σχετικὸν σχηματισμὸν ἐν τοῖς μνημείοις πτυχωτὰ καὶ στρεπτὰ ὑφάσματα, Ἐπετ. Φιλ. Σχολῆς, τ. 6. μνημόσυνον Ν. Παπαδάκι, Θεσσαλονίκη 1948, σ. 1 - 9.
4. Διόνυσος Δενδρίτης, Ἀρχ. Ἐφημ. (1942 - 1944) 1948, σ. 73 - 91.
5. Κατοπτριζομένη, Coptic Studies in honor of Walter Ewing Crum, Boston, The Byz. Inst., 1950, σ. 423 - 432.
6. Σασσανιδικὸν κυνήγιον, ἀνάτυπον ἀπὸ τὸ «Γέρας Ἀντωνίου Κεραμοπούλου», Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, 1953, σ. 647 - 653.
7. Προσευχόμενοι ὑπὸ ἀψίδα ἐπὶ βήλου. Ἀνάτυπον ἀπὸ τὸ «Κανίσκιον Φαίδ. Κουκουλέ», Ἐπετ. Ἐταιρ. Βυζαντ. Σπουδῶν, τόμ. ΚΓ' 1953, σ. 669 - 675.
8. Χοροὶ ἐπὶ ὑφασμάτων ἐξ Αἰγυπτιακῶν τάφων, Φιλολ. Πρωτοχρονιά, 1953, σ. 1 - 6.
9. Δύο «σημεῖα» μὲ θρησκευτικὰ θέματα. Ἀνάτυπον ἀπὸ τὸν τόμον Ἀρχ. Ἐφημ. εἰς μνήμην Γ. Οἰκονόμου, 1954, σ. 154 - 161.

Ἰδιαίτερα σημειῶνω τὶς αὐτοτελεῖς πρωτότυπες ἐργασίες τῆς Ἀποστολάκη γιὰ τὰ ἀρχαῖα κεντήματα τοῦ Μουσείου Μπενάκη: 1. Ἡ Μιθραϊκὴ πομπή, Ἀρχ. Ἐφημ. 1951, σ. 118 - 148 καὶ 2. Κεντήματα μάλλινα 4ου - 9ου αἰῶνος ἐξ Αἰγυπτιακῶν τάφων, τοῦ Μουσείου Μπενάκη, Ἐκδ. Μουσ. Μπενάκη, 1956. Στὶς ἐργασίες αὐτὰς ἡ μέθοδος εἶναι αὐστηρὰ ἐπιστημονικὴ, ὁ πλοῦτος τῶν γνώσεων τῆς τεχνικῆς (εἰδικὴ μελέτη γιὰ τὴν ἀρχαία βαφικὴ βλέπε στὴ Λαογραφία τόμ. ΙΔ', 1952, σ. 71 - 124), τῆς μυθολογίας καὶ γενικώτερα τοῦ θρησκευτολογικοῦ περιεχομένου τῶν παραστάσεων εἶναι πολὺ ἐκτεταμένος ὥστε νὰ ἐφάπτονται τόσο μὲ τὴν σασσανιδικὴ Περσία ὅσο καὶ μὲ τὴ σύγχρονη λαϊκὴ τέχνη. Εἰς τὰ κατάλοιπά της βρίσκεται ὀγκώδης ἐργασία γιὰ τὰ κρητικὰ κεντήματα, ποὺ ἐργαζόταν ἕως τὶς τελευταῖες τῆς ἡμέρας. Ἡ κλασσικὴ τῆς παιδείας ὅμως εἶναι ἐκείνη ποὺ παραμένει πάντοτε τὸ στερεὸ ὑπόβαθρον στὶς ἐργασίες της.

Ἡ Ἄννα Ἀποστολάκη θὰ μείνει στὴ μνήμη μας ὡς σεμνὴ καὶ ἐργατικὴ ἐπιστήμων ποὺ ἤξερε νὰ δώσει τὴ στοργή της στὴν ἐπιστήμη καὶ στὸ Μουσεῖο ποὺ τῆς εἶχεν ἐμπιστευθῇ ἡ Πολιτεία.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ